

Propozície

okresnej postupovej súťaže a prehliadky
v umeleckom prednese poézie a prózy
a v tvorbe detských recitačných kolektívov a divadiel poézie

50. Hurbanov pamätník

Vyhlasovateľ a organizátor

Záhorské osvetové stredisko Senica

Základná charakteristika

Hurbanov pamätník /a následne Hollého pamätník a Hviezdoslavov Kubín/ je najstaršou a najprestížnejšou súťažou v oblasti umeleckého prednesu, recitačných kolektívov a divadiel poézie na Slovensku. Hlavným cieľom je prezentovať umeleckú úroveň a výsledky činnosti recitátorov, recitačných kolektívov a divadiel poézie. Súťaž amatérskych recitátorov v umeleckom prednese poézie a prózy je umeleckou súťažou určenou deťom v troch vekových kategóriách. Okrem súťaže jednotlivcov je jej súčasťou aj súťaž súborov, ktoré kolektívne interpretujú a inscenujú literárne diela. Súťaž sa koná každý rok. Je založená na dobrovoľnej činnosti žiakov, jednotlivcov a kolektívov. Napomáha rozvíjať ich záujmy a nadanie v oblasti čítania, prednesu a interpretácie literatúry, jazykových a rečových kompetencií.

Cieľ súťaže

Recitátori a kolektívy svojím repertoárom a interpretáciou hlbšie spoznávajú literárne hodnoty a zoznamujú s nimi verejnosť. Jednotlivé stupne prehliadky prehlbujú poznanie literatúry a textu, tvorivosť, kultivujú jazyk, reč, rytmus, spoločenské vystupovanie, pestujú vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote. Súťaž výrazne prispieva k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov v oblasti umeleckého slova, vedie ich k samostatnej tvorivej činnosti, upevňuje ich záujem o sebazvedľovanie, prispieva k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času, vytvára podmienky pre úspešnú prezentáciu týchto aktivít v školách a na kultúrnych podujatiach. Umožňuje pedagógom využívať poznatky zo súťaže na skvalitnenie a spestrenie výchovno-vzdelávacieho procesu detí v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, estetická a etická výchova. Tvorivé procesy tejto súťažnej aktivity významne ovplyvňujú procesy čítania s porozumením. Súťaž aktivizuje a vytvára priestor na prezentáciu výsledkov tvorby základných a základných umeleckých škôl, vzájomnú konfrontáciu a inšpiráciu pre všetkých záujemcov o túto činnosť prostredníctvom súťažných prehliadok a hodnotiacich diskusií.

Štruktúra súťaže

Vzhľadom na záujem veľkého počtu jednotlivcov o prednes je súťaž viacvrstevnato štruktúrovaná. Tvoria ju triedne, školské, obvodné, okresné, krajské kolá a celoslovenská prehliadka.

Kategorizácia účastníkov

Súťaže sa môže zúčastniť každý neprofesionálny recitátor, záujemca o umelecký prednes a neprofesionálne kolektívy, ktoré inscenujú literárne texty.

Súťaž sa rozdeľuje na:

A/ súťaž jednotlivcov /umelecký prednes detí/

I. kategória	žiaci 2. – 4. ročníka základných škôl a základných umeleckých škôl vo veku 7 – 10 rokov
II. kategória	žiaci 5. – 6. ročníka základných škôl a prímy /1. roč./ osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 10 – 12 rokov
III. kategória	žiaci 7. – 9. ročníka základných škôl a sekundy, tercie, kvarty /2. – 4. roč./ osemročných gymnázií a žiaci základných

umeleckých škôl vo veku 12 – 15 rokov

Vo všetkých kategóriách sa súťaží osobitne v prednese poézie a osobitne v prednese prózy.

B/ súťaž kolektívov

detské recitačné kolektívy a divadlá poézie s priemerným vekom účinkujúcich členov súboru do 15 rokov

Organizačné zabezpečenie súťažnej prehliadky

1. Triedne a školské kolá organizujú základné školy a základné umelecké školy **do 21. februára 2018**. Zo školského kola postupuje do obvodnej súťaže **jeden** recitátor v každej vekovej a žánrovej kategórii. Víťazov školských kôl nahlásia organizátori **do 22. februára 2018** na adresu: Záhorské osvetové stredisko, Vajanského 19/5, 905 01 Senica alebo e-mailom na adresu: slezakova.jaroslava@zupa-tt.sk
2. Obvodné kolá organizuje Záhorské osvetové stredisko v Senici. Obvodné súťaže Hurbanovho pamätníka sa uskutočnia **1. marca 2018 o 9,00 h v Kinosále na Sasinkovej ulici v Skalici a 2. marca 2018 o 8,30 h v Základnej umeleckej škole v Holíči**.
3. Okresnú súťaž organizačne zabezpečuje Záhorské osvetové stredisko v Senici. Uskutoční sa **6. apríla 2018 o 9,00 h v Hlbokom**.
4. Krajská súťaž Hollého pamätník bude pre recitátorov I., II. a III. vekovej kategórie **26. apríla 2018**, pre detské recitačné kolektívy **27. apríla 2018 v ZUŠ M. Schneidera Trnavského v Trnave**, jej organizátorom je Trnavské osvetové stredisko.
5. Celoslovenský 64. Hviezdoslavov Kubín sa uskutoční v dňoch **20. – 23. júna 2018 v Dolnom Kubíne**, organizuje ho Mestské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne s odbornou garanciou Národného osvetového centra v Bratislave.
6. Súčasťou každého stupňa súťaže je aj vzdelávacia časť – hodnotiace diskusie odbornej poroty, súťažiacich recitátorov, pedagógov, recitačných kolektívov.

Podmienky účasti v súťaži

1. Súťaž sa koná v prednese pôvodnej a svetovej literatúry v slovenskom jazyku. Dramatické texty nie sú v súťaži povolené.
2. Podmienkou účasti jednotlivcov i kolektívov je odovzdanie vyplnenej prihlášky a predloženie textu prednesu s uvedením autora a prekladateľa, alebo scenára inscenácie s uvedením autorov a prekladateľov textov i zostavovateľa scenára organizátorom súťaže.
3. Časový limit pre I. a II. kategóriu
  - umelecký prednes poézie maximálne **5 minút**
  - umelecký prednes prózy maximálne **6 minút**pre III. kategóriu
  - umelecký prednes poézie maximálne **6 minút**
  - umelecký prednes prózy maximálne **8 minút**

V prípade prekročenia limitu má porota právo recitátora zastaviť v prednese a nehodnotiť. Dolná hranica dĺžky prednesu sa nestanovuje.

4. Recitátor prechádza všetkými stupňami súťaže s tým istým textom, ktorý predkladá v základnom kole súťaže.
5. Recitátor je povinný prednášať text naspamäť.
6. Recitátor, ktorý získal umiestnenie v okresných a regionálnych kolách iných recitátorských súťaži (Rozprávkové vretienko, Šaliarsky Matko, Beniakove Chynorany, Timravina studnička a ďalšie), nastupuje do súťaže Hurbanov pamätník s novým textom. Za prednesy textov, s ktorými recitátor získal umiestnenie v iných súťažiach, má organizátor právo recitátora zo súťaže vylúčiť.
7. Do súťaže nemožno vstúpiť s textom, s ktorým recitátor v minulosti na súťaži Hurbanov pamätník už vystúpil. Aj v tomto prípade môže porota recitátora zo súťaže vylúčiť.
8. Súborný sa nemôžu zúčastniť súťaže s inscenáciou, s ktorou vstúpili do inej súťaže garantovanej NOC, ani s inscenáciou, s ktorou už súťažili na Hurbanovom pamätníku v minulosti.

Postupový kľúč

1. Deti majú právo prihlásiť sa do triedneho, resp. školského kola v škole, ktorú navštevujú.
2. Kolektívy sa prihlasujú v Záhorskom osvetovom stredisku v Senici.

3. Recitátori, ktorí sa zúčastnili na celoslovenskej prehliadke, majú právo nastúpiť v nasledujúcom roku do súťaže v krajskom kole, ak nemia vekovú súťažnú kategóriu. Recitátori, ktorí sa zúčastnili krajského kola súťaže, majú právo v nasledujúcom roku nastúpiť do okresnej súťaže, ak nemia vekovú súťažnú kategóriu, teda vždy o jedno nižšie organizačné kolo súťaže. Ak toto právo nevyužijú, môžu nastúpiť v základnom kole súťaže. Nie je však možné nastupovať do súťaže v dvoch východiskových kolách. V prípade zmeny vekovej súťažnej kategórie začínajú recitátori súťaž v základných kolách.

4. Do vyššieho kola súťaže postupuje v jednej kategórii **automaticky len jeden** recitátor /spravidla z 1. miesta alebo vybraný ako najlepší prednes súťaže/.

5. Organizátori nižšieho kola súťaže na návrh odbornej poroty majú právo navrhnúť vynikajúcich recitátorov (kolektívy) aj z nižšieho miesta. Organizátor vyššieho kola rozhodne podľa svojich možností a koncepcie, či návrh je možné prijať alebo nie.

6. Z krajských súťaží vyberajú členovia programovej komisie celoslovenskej prehliadky súťaže spravidla z 1. miest (v prípade vysokej umeleckej úrovne aj nižších miest) na celoslovenskú prehliadku recitátorov I. – III. kategórie. V prípade nižšej dramaturgickej alebo umeleckej úrovne výkonov do programu nemusia byť vybratí všetci recitátori a kolektívy z 1. miest. Recitátorov navrhuje krajská odborná porota a ich výber potvrdí programová komisia celoslovenskej prehliadky na základe umeleckých a programových požiadaviek celoštátneho podujatia.

Odborné zabezpečenie súťažnej prehliadky

1. Organizátor súťaže zostavuje pre objektívne hodnotenie súťažiacich odbornú porotu. Odborné poroty vo všetkých kolách hodnotia prednesy najprv na internej porade, ktorej cieľom je výmena odborných názorov a vytvorenie výsledkov, následne verejne pred súťažiacimi s vyhlásením výsledkov.

2. Hodnotenie prebieha zaradením všetkých súťažiacich do zlatého, strieborného a bronzového pásma. Organizátori súťaže ďalej udeľujú spravidla diplomy za 1., 2. a 3. miesto na základe návrhu odbornej poroty tak, aby udelenie diplomov zodpovedalo čo najobjektívnejšie umeleckému stavu celej súťaže. Odborná porota môže preto niektoré miesta neudelieť alebo udeliť viacnásobne, okrem **1. miesta**, ktoré môže byť udelené **maximálne jedno**.

Práva a povinnosti súťažiacich

1. Súťažiaci sú povinní akceptovať pravidlá a podmienky súťaže a rešpektovať pokyny organizátora súťaže.

2. Súťažiaci majú právo na dodržanie vopred stanovených podmienok súťaže a právo vyjadriť sa v dialógu s odbornou porotou k súťažnému výstupu.

3. Deti do 15 rokov sú povinné prísť na súťaž v sprievode dospeléj osoby /rodiča, pedagóga alebo inej dospeléj osoby/, ktorá chráni ich bezpečnosť a rieši ich problémy organizačného či sociálneho charakteru.

Hodnotiace kritériá v detskom a umeleckom prednese

- **Dramaturgická príprava predlohy**
  - vhodnosť výberu textu veku a typu recitátora,
  - myšlienková a umelecká náročnosť predlohy,
  - originalita a objavnosť predlohy,
  - správne pochopenie obsahu a zmyslu textu,
  - rozbor, členenie a úprava predlohy,
  - vystihnutie žánrových a štýlových osobitostí textu,
  - aktuálny výklad recitovaného textu

- **Tvorivosť a osobnostný prístup recitátora**
  - schopnosť vnútorného videnia a cítenia recitátora,
  - schopnosť vytvorenia vzťahu, názoru a postoja k textu,
  - hlasová a rečová technika recitátora,
  - originalita a kultivovanosť rečového prejavu a vystupovania,
  - tvorivá práca s recitátorskými výrazovými prostriedkami,
  - funkčnosť použitia slovných a mimoslovných prostriedkov,
  - výstavba, gradácia a pointovanie prednesu,
  - miera rozumovej a citovej účasti na prednese

- **Pôsobivosť prednesu na poslucháča**
  - zacielenosť na poslucháča a kontakt s ním,
  - presvedčivosť interpretácie,
  - pôsobenie recitátora ako osobnosti,
  - originalnosť recitátora a jeho výkonu

Hodnotiace kritériá recitačných kolektívov a divadiel poézie

Dramaturgia

- vhodnosť témy a predlohy pre kolektív
  - vek,
  - sociálne a kultúrne zázemie,
  - špecifickosť kolektívu;
- myšlienková a umelecká náročnosť predlohy;
- originalita, novosť a objavnosť predlohy;
- spracovanie literárnej predlohy do scenára
  - rešpektovanie témy, formy a špecifickosti literárnej predlohy,
  - vystihnutie obsahových, žánrových a štýlových osobitostí textu,
  - vystihnutie aktuálnosti obrazov, myšlienok či formy textu,
  - členenie na party;
- uplatnenie dramatických zákonitostí pri tvorbe scenára;
- harmónia literárnosti a dramatickosti v scenári;
- pochopenie obsahu a zmyslu predlohy a scenára;
- aktuálnosť predlohy a scenára;
- dramaturgické a pedagogické zámery a ciele, ich naplnenie v scenári

Javiskové stvárnenie

- jasnosť a cieľ režijnej koncepcie;
- zreteľnosť myšlienково-poetických rovín a javiskových obrazov;
- členenie, charakter výstavby a temporytmus inscenácie;
- hlasová a výrazová úroveň interpretov
  - technika hlasu a reči jednotlivcov a zboru,
  - čistota, výraz, plasticosť sólových interpretov a zboru,
  - charakteristika, vzťahy, funkcie jednotlivcov a zboru,
  - tempo, rytmus, kompaktnosť interpretačného kolektívu;
- pohybové, prípadne choreografické spracovanie inscenácie
  - charakter, cieľ, funkčnosť, nápaditosť pohybu a choreografie vo vzťahu k téme a dramaturgicko-režijnému cieľu,
  - pohybová úroveň a technika interpretov, realizácia javiskových a choreografických foriem;
- výtvarné spracovanie inscenácie

- výber, charakter a funkčnosť hmotného (výtvarného) materiálu vo vzťahu k téme, scenáru a k dramaturgicko-režijnej koncepcii;
- estetika farieb a tvarov v kostýmovaní a scénografii, výtvarný štýl inscenácie,
- pohyb výtvarného materiálu na scéne, jeho funkčnosť, obrazotvornosť a technická presnosť;
- koexistencia a súhra všetkých javiskových zložiek

Zameranosť na diváka

- komunikatívnosť inscenácie s divákom;
- súhra slovného, poetického a dramatického v inscenácii;
- originálnosť a jedinečnosť inscenácie

Nahlásenie víťazov školského kola Hurbanovho pamätníka – rok 2018

POÉZIA

I. kategória

Meno a priezvisko recitátora: ..... Ročník: .....
Bydlisko: .....
Autor: ..... Text: .....
Pripravoval pedagóg: .....

II. kategória

Meno a priezvisko recitátora: ..... Ročník: .....
Bydlisko: .....
Autor: ..... Text: .....
Pripravoval pedagóg: .....

III. kategória

Meno a priezvisko recitátora: ..... Ročník: .....
Bydlisko: .....
Autor: ..... Text: .....
Pripravoval pedagóg: .....

PRÓZA

I. kategória

Meno a priezvisko recitátora: ..... Ročník: .....
Bydlisko: .....
Autor: ..... Text: .....
Pripravoval pedagóg: .....

II. kategória

Meno a priezvisko recitátora: ..... Ročník: .....
Bydlisko: .....
Autor: ..... Text: .....
Pripravoval pedagóg: .....

III. kategória

Meno a priezvisko recitátora: ..... Ročník: .....
Bydlisko: .....
Autor: ..... Text: .....
Pripravoval pedagóg: .....

Škola: ..... Telefón: ..... E-mail: .....
Meno a priezvisko zodpovedného pracovníka: .....

Prihláška
do okresnej súťaže Hurbanovho pamätníka na rok 2018

Detský recitačný kolektív /názov/: .....

Zriaďovateľ: .....

Vedúci súboru /meno, adresa, telefón/: .....

Autor textu: .....

Názov predstavenia: .....

Počet členov: ..... Minutáž: .....

Hrací priestor: ..... Réžia: .....

Čas potrebný na postavenie scény: .....

Čas potrebný na demontáž scény: .....

Technické a iné požiadavky súboru: .....

.....

.....

Slovo o súbore a inscenácii: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Na súťaž prosíme priniesť so sebou textovú predlohu inscenácie, hlavne pokiaľ ide o autorský alebo výrazne upravený text.

V ..... dňa .....

.....

podpis vedúceho